

6 a 4
Lasten ja Nuorten Kirjasto N:o 4.

Joulu-aatto.

Kertomus nuorille ja vanhoille.

Kirjoittanut
A. Bolmar.

Suomentanut Lehmus.

Raumalla 1897.
Rauman Kirjapaino-Osakiytiö.

Hinta 20 penniä.

Joulu-aatto.

Kertomus nuorille ja vanhoille.

Kirjoittanut

A. Bolmar.

Suomentanut Lehmus.



Raumalla 1897.

Rauman Kirjapaino-Osakayhtiö.

Raumalla,
Rauman Kirjapaino-Yhteisliön kirjapainossa 1897.

Joulu-aatto.

I.

Joulun juhlallisuutta ja lunta lepäsi kaikkialla avarassa maailmassa. Metsän puut seisoiwat valkeissa lumiwaipoissaan itäänkuin juhlapukimessaan. Uuringon säteet kirkistiwat esiin siellä ja täällä, tarkoin nähdäkseen jos kaikki oli järjestyksessä; ja minne waan hänen kirkkaat silmänsä sattuivat, siellä kaikki välkkyi ja loisti paljaasta riemusta, sillä puut ja pensaat, linnut ja jääpuikot rakastiwat lempeätä aurinkoa. Di miten hiljaista onkaan silloin metsässä, aivan kuin kirkossa. Kunoastaan silloin tällöin putoaa maahan pieniä lumipallia, jotka owat tulleet liian raskaitsi oksilla pyyhäkkeen, mutta salaperäisestä wiittauksesta jäätvät nekin hiljaa paikoillaan makaamaan, ja tuo juhlallinen hiljaisuus ympärystössä lausuu ilman sanoja: „on Herran päivä nyt“.

Mutta kuuntele; tuolta metsänreunasta kuuluu iloista porinaa ja säännöllistä loisketta. Saatossa siellä wirtaa pieni puro, ja kaikki suurta myllyn ratasta pitävät huolta siitä, ettei se pääse jäätymään. Työ pitää lämpimänä, ja puron

tähtyi työskennellä jotenkin ahferaan, piti jauhaa walfeat jauhot, joista sitten leivotaan wahwa leipä ja herkkulliset joulukakut. Myllärin waimo on juuri menossa leipomahuoneeseensa, jossa hän leipoo monta kakkua, miehelleen, itselleen, kahdelle lapselleen, myllypojille, rengille ja piialle. Ainoastaan isoäidille, joka jo oli vuosista vanha mutta nuori sydämmeltään, ja joka oli kaswattanut hänen lapsiaan, sekä ollut äidin sijassa hänellenkin, ei myllärin waimon enää tarwinnut mitään leipoa, sillä joku wiikko sitten oli hänet peitetty firffomaahan; hän miettää nyt jouluaan taiwaassa! — Mutta kuinka sydämettömiä olentoja ovat lapset! Paulu ja Leena riippuivat kiinni isoäidissä kuin takkiaiset, ja sen sijaan että olisivat walittaen itkeneet, kuin hän kätkettiin mustaan mustaan, huusivat he: „Sinä pääsit jo taiwaaseen, ja sinne tulemme mekin, ja silloin sinä taas kerrot meille kauniita kertomuksia, eikö totta?“ Ja nyt he ovat kokonaan wälinpitämättömiä ja puhuvat isoäidistä, aivan kuin jos hän waan olisi matkustanut ulkomaille, ja sieltä pian tulee takaisin.

Kunpa waan myllärinwaimolla olisi enemmän aikaa lapsiansa warten! Tänäänkin ehti hän heille sanoa ainoastaan „hywää huomenta“ ja „woikaa hywin,“ eikä ferkiä kotia, ennentuin iltapäimällä.

„Mitä hywä, eikö se ole tänä iltana, kuin Kristuslappi tulee?“ kyseli Paulu innokkaasti.

„Jä ja minä olemme jo sanoneet teille, ettei hän tänä vuonna tulekaan,” vastasi äiti, joka oli saanut sen väärän käsityksen, että lapset sitä enemmän ja vapaammin iloitsisivat, kuin ei heillä olisi mitään odotettavana, ja piti senwuoksi tuollaisen pikkupalheen luovallisena. Di, miten lapset hartaasti uskovat joka sanan todeksi, sillä isoäiti puhui heille aina totta.

Beena alkoi itkeä. „Mitä, miksiä hän ei tule? Eihän hän vaan ole kuollut?”

„Di, warjele minua,” huudahti äiti. „Kristus-lapset ei kuole milloinkaan. Mutta hän tulee ainoastaan filttien lasten luo, vaan te olette usein olleet pahankurisia.”

Tietäen syhlisyytensä painawat nuo pienet pahantekijät päänsä alas.

„Ah, äiti, mutta olisi hän sentään voinut tulla,” huomauttaa Beena jämyhisästi.

„Missä hän on nyt sitten?” kysyi Paulu hieman uhottelemaisesti.

„Tuolla metsässä,” vastaa äiti. „Hän tuo sieltä wihreitä, tuoreita joulukuusia filteille ja hyville lapsille, mutta kiviä witsanoksia vaan pahankurisille lapsille.”

Sa nyt tähtyy hänen lähteä pois; hän nyökkää sitä ennen ystävällisesti alakuloisille pienokaisilleen ja ajattelee: „nyt he warmaanfin owat oikein filttejä koko päivän, ja iloitsewat sitä enemmän illalla runsaista joululahjoistaan” —

sitten rientää hän leipomahuoneeseen, sillä hänellä on vielä niin paljon työtä järeillä.

Lasten hyhneleet ovat pian tuiwatut. Pautun ja Leenan tulewaisuus oli tylläkin tynkä, sillä ei ole mitään wähäinen asia, jos Kristuslapsi muitta mutkitta menee ohi jonkun huoneen, tuomatta mitään joululuusta tynntilöineen, punaisia omenia ja pähtinä-timppuja, tai nufkea eli hewosta. Myösfin teltasta, jolla woisi laskea mäkeä, samallaisesta kuin Suurelan lapsillakin on, ovat myllärin lapset paljon iloinneet, waan sitä eiwät he enää toiwotaan, sillä jo aitoja sitten sanoivat wanhemmat heille: „tänä vuonna ei Kristuslapsi tule teidän luokseen.“ Mutta siitä oli vielä kauan aikaa joulun, jolloin he ensi kerran niin sanoivat, ja taikii olisi vielä woinut torjaantua, waan nyt kuin joulu jo oli portilla, on jo hywin myöhäistä.

„Kuulehan, jos isopäiti vielä olisi täällä, niin tulisi hän warmaan,“ tuumi Leena sitten.

„Ah, tyllä hän tuleeikin,“ uhoitteli Pautu, „niin pahankurisia emme me sentään ole ollut. Suurelan lapset ovat usein paljon pahempia, mutta hän tulee heidän luokseensa tuitenkin. Waan meistä ei ole annettu oikeita tietoja hänelle.“

Leena nyökkäsi päällään. „Olemmehan aina rukoilleet häntä, sekä myöskin lufeneet lätkymme; mutta tiedätkös me nauromme tässä tuonottain, kuin kissan häntä jäi omen wäliin.“

„Sellaisesta pienestä seikasta ei se riipu,“ vastasi Paulu miehewästi, „ja sitä paitse oli silloin jo jotenkin pimeä.“

„Niin, ja me luulimme myöskin, ettei se sattunut niin kipeästi,“ sanoi Leena, „ja miten hullunkurisesti se naufui, — mutta isoäiti sanoi, ettemme saa milloinkaan iloita, jos jollenkfin tapahuu jotain pahaa.“

„Emmehän me niin tehnytään“, huudahti Pauli kärsimätönnä „me ainoastaan vähän nauvoimme, ja sitten hieroimme hänen häntäänsä woileivällämme, sillä raswa parantaa.“

Kokonaan rauhoittuneena, päätti pienokaiset kärsiwällisesti odottaa, mitä tulewa oli, tietäen wiattomuutensa ja luottaen Kristuslapsen lempeyteen. Sitten putiwat he päällyswaatteet päällensä, ottiwat lämpimät päähineensä ja riensiwät owelle. Heillä ei ollut tänään yhtään mitään tehtävää.

Muringonsäteet riemuitsewat suuresti nähdesjään lapsia. Ne terwehtiwät lapsia niin iloisesti, houputtelewat heitä mäelle, ja leikkiwät heidän kanssaan warjosilla-oloa ensimmäisen puun juurella. Lumi narstuu heidän jalkainja alla kuin „karamellit,“ sanoo Leena, ja astuu warowasti, peläten ettei liiaksi musertaisi niitä, eikä peljättäisi pois pikkulintuja, jotka lentelewät sinne ja tänne heidän edellään ja tarkastelewat lapsia hywin tutkiwasti. Ne luulewat että lasten punaiset ja walkeat posket owat puoli hyppsiä puolukoita, joita Herra Sumala

oli lähettänyt heille juuri tänään jouluaattoksi, — ja niin suuria ja kauniita. Mutta kuin he huomaavat, että ne eivät olekaan luotu sitä varten, että linnut saisiivat niitä norkia, alkavat he innoikkaasti keuhustella siitä keuhkenänsä linnunfiellessä.

„Ole hiljaa,” sanoi Leena Paululle, joka ei puhunut mitään, „että voimme kuulla, mitä he puhuvat. Tiedäthän että tänään on jouluaatto.”

Sjoäiti oli sanonut heille, että se joka ei ole tehnyt mitään wäärhyttä, se jouluaattona hymärtää kaikkien eläinten fieltä.

Mutta, enempää kuin kukaan muukaan, ei Paulu eikä Leenakaan voineet hymärtää, mitä linnut sanoivat. Molemmat käyhvät vielä punaisemmiksi kasvoiltaan, ja alakuloisena sanoo Paulu: „Kenties se on sentähden, kuin me hiljattain warastimme maitoa.”

Leena nyökkäsi surullisesti. Lopuksi huomaavat he olevan kokonaan mahdotonta, että Kristuslapsi tänään tulisi heidän luoksensa, sillä he eivät voineet salata, että he alinomaa olivat olleet pahanfurijia.

Sitten kulkewat he eteenpäin. Tuossa on niin monta kaunista kuusta heidän ympärillään, joista Kristuslapsi vielä voi ottaa hywin monta, ja kantaa hyvien lasten luo. Missä hän nyt mahtaa olla? Warmaankin tuolla kuusikossa, sillä siellä on juuri parhaat joulukuuset. Miten-

kähän olisi, jos Paulu ja Leena menisivät sinne, ja pyhtäisivät oikein kauniisti, että hän tulisi myllyllensin, sekä rehellisesti tunnustaisivat hänelle miten se oli koko maito-jutun kanssa, ja kertoisivat samalla tuon kissa-historiankin, luvaten laittaa parantaa itsensä? Kristuslapsellahan oli kiltainen sydän, tähnnä rakkautta ja laupeutta; warmaan antaisi hän heille anteeksi, sekä tulisi armoilla lahjoillaan heidänkin luoksensa, ihan warmaan.

Mutta ensiksi pitää heidän mennä hänen luoksensa, tähtyy löytää hänet. Missä mahtaa tuo Kristuslapsi nyt olla? Ehan luonnollisesti on hän tuolla kuusikosja. Sinne kyllä on pitkä matka, mutta he ovat olleet siellä jo monta kertaa ennenkin, kesällä, ja he kyllä osaavat sinne tienkin. Waan sitten tähtyy mennä vähän joutuimmin; he ottawat toinen toistaan kädestä ja juoksewat hiukan. Linnut hyppiwät wieläkin heidän edellään, ja toiset livertelewät tuolla korkeudessa.

Jos Paulu ja Leena olisivat ymmärtäneet lintuin kieltä, olisivat he kuulleet miten ne lauloivat: „Metjä on suuri ja awara, ja aurinko ei paista aina.“ Mutta iloisina juoksiwat he eteenpäin. Nyt tulivat he pienelle ojalle, waan siinä ei nyt ole wettä, se on peitetty loistawalla, kowalla lumipeitteellä. Oi, miten hauskaa se sentään on täällä ulkona! Myllypuro ei jäädy milloinkaan kokonaan. Paulu koettelee, jos sen rantajää ehkä pitäisi. „Wallan lujaa,“ wakuuttaa

hän sisarelleen, ja pari minuuttia myöhemmin liukuu taksi pientä olentoa, riemullisena, kylmällä pettävällä jokiäällä. Heillä ei ollut luistimia, eivätkä he sellaisista mitään tienneetkään; mutta Mäki-hylässä — se oli hylän nimi, johon myllyfin kuului — osasivat kaikki lapset luistella, johon he harjaantuivat samalla kuin kävelemäänkin. Mikä ilo siten lentää ristiin rastiin jäänpinnalla! Mutta se jääköön tällä kerralla. „Meidän täytyy päästä Kristuslapsen luokse,“ miettivät molemmat pienokaiset, ja heillä on selittämätön halu rientää, jotta joutuisivat kotiin päivällisen ajaksi.

Mutta missä onkaan tie kuusikolle? Uhaa, tuolla, missä tuo pieni jänönen istuu, ja oikein viittaa heitä. „Jänis, jänis,“ huutavat molemmat onnellisina.

Olisivat he waan hymmärtäneet mitä jänösen haasteli, pudistellessaan pitkiä korviaan, niin olisivat he kuulleet:

„Ei sinne päin, siellä joudutte te kaikkein tihumpaan metsikköön, josta ei lapset milloinkaan löydä tietä kotia.“

Mutta aurinko paistaa vielä, ja hyvällä rohkeudella sipsuttelevat lapset eteenpäin, etsimään Kristuslasta.

Ympäristöllä alkaa jo hiukan hämärtää. Puut taajenewat yhä, ja oksat ovat alemmalle maahan waipuneet; täällä on paljo lumenpeittoisia kuusia, mutta itse kuusikko ei ole täällä. „Kuus-

lehan, Leena, täältä voisi Kristuslapsi noutaa monta joulukuusta, ja hyvin ternaasti lahjoittaa joka lapselle yhden."

"Dikein, Paulu," vastasi Leena, joka jo alkoi hiukan väsyä; nuo pienet jalat kävivät raskaitsi lumesta, joka täällä metsässä ei enää narstunut, vaan takertui kiinni jalkoihin.

He kulkiwat eteenpäin. "Kuulehan, minä tahtoisin, että me jo pian löytäisimme Kristuslapsen."

"Eikö hänkin jo ole mahtanut tulla väsyneksi, kuin on koko päivän ollut metsässä," hymähti Leena alafuloisena.

"Minä en tiedä, jos hän milloinkaan tulkee jalkaisin; isoäiti sanoi että hän usein ratsastaa aiwan walkealla hemosella."

"Ah, silloin on meidän vaikea erottaa häntä walkeasta lumesta," huokasi Leena.

"Kyllä me voimme hänet erottaa, sillä hänellä on päässänsä kultatruunu, ja se loistaa hyvin kauaksi."

"Minä tahtoisin nähdä sen hyvin pian," huudahti Leena.

Muringonsäteet kувastelivat itseänsä jääpuistoissa — mutta ne ei kuuluneet Kristuslapsen trunuun. Ternaasti olisimat ne tahtoneet lämmittää jonkinlaisen keitoksen noille harhaan joutuneille lapsille, jos ne vaan olisimat voineet. Murheellisina siitä, kävivät ne yhä waaleammiksi,

ja äkkiä katosivat ne kokonaan. Silloin alkaa pimetä, ja lasten sydämetkään eivät enää syty yhtä iloisesti — lempeitten auringonsäteitten kanssa on kadonnut heidän ilonsa ja rohkeutensa. He liittähnyvät lujemmin toinen toiseensa, ja Leena sanoi:

„Minä tahtoisin mennä kotia.“

Paulu nyökyttää myöntävästi. „Meidän täytyy mennä takaisin ojalle; sieltä minä tyllä osaan kotia.“

Mutta missä on tuo oja? Puitten latvoissa alkaa tuuli humista, ja lumi putoo suurina haahtuwina ojsalta ojsalle ja wihdoin maahan. Yhä lujemmin alkaa humina kuulua, ja yhä winhemmin liikkuvat puiden ojsat heidän päänsä päällä, mutta nuo pikku olennot waeltawat waan rauhallisina aina sywemmälle metsään, joka niin salaperäisesti houkuttelee heitä. Nyt putoilee jo hysyhyisiä lumihieuteita — ei enää puusta, waan ylhäältä awaruudesta. „Lunta sataa!“ huutawat lapset riemuiten, ja iloitsewat niistä pienistä walkeista tähdistä, jotka laskeutuwat heidän tummille päällyswaatteilleen vähäksi aikaa, sitten jälleen haihtuakseen. Mutta pian on toisia hieuteita sijassa, yhä taajempaan niitä tulee ja tuossa tuotiossa ovat lapset aivan walkeina lumesta; ahterasti he pudistelemat itseänsä, puhdistakseen nuttujansa lumesta, joka onneksi on tuiwaa, ja warijee helposti.

„Mutta nyt minä toivoisin oikein todella,”
sanoi Leena wakaana, „että Kristuslapsi tulisi
ratastaen, ja ottaisi meidätkin hemosensa selkään
sekä weisi kotia. Minun on niin nälkä, ja sen
vuoksi tahtoisin päästä kotia.”

„Minä luulen että se on jo hywin myöhäi-
nen,” päättelee Paulu ajattelewasti; „tähtyh rien-
tää kovemmin, juostaamme hiukan.”

Mutta se on helpommin sanottu kuin tehty.
Wäsyneinä, nälkäisinä ja lumen painostamina,
voivat he ainoastaan hiljaa käwellä — ja jos
edes tietäisivät missä he ovat. Pauli ei tahto-
nut enää salata sitä, että hän ei tietänyt enempää
ojasta kuin myllystäkään.

„Mutta missä me sitten olemme oikeastaan?”
kysyi Leena.

„Sitä minä en tiedä,” wastasi Paulu.

Shmeissään katsahtaa sissar weljensä päälle.
„Mutta jos sinä et sitä tiedä, miten me sitten
tulemme kotia,” tiedustelee hän.

„Sitä en tiedä,” wastasi hän taas.

Pitkä äänettömyys. Lapsen käwewät sinne
tänne päästäksensä pois metsästä — mutta tur-
haan. Puita kaikkialla; näyttää siltä kuin ne oli-
sivat oikein piirittäneet nuo pienokaiset. Sa on
jo aivan pimeäkin.

„Minua niin wiluttaa,” sanoo Leena hiljaa.

„Silloin pitää sinun lyödä käsiäsi yhteen

rinnan yli, oikein kowin, samoin kuin puunhakkaa-
jattin tekewät," opetti Paulu.

Tämä auttoi. Lapsi tuntee jälleen werensjä
lämpimäksi ja kulkee edelleen. Lunta sataa hil-
jalleen, mutta yhtämittaa, peittäen heidän pienten
jalkainsa jälet umpeen, waan waatteista woi sen
wielä hywin pois pudistaa.

"Minkätähden se on niin pimeä," kysyi Leena.

"Tiedätkö, minä luulen että on jo ilta," sanoi
Paulu arasti. "Kuu ja tähdet owat jo kauan
sitten olleet ylhäällä, waikka ne owat pilvien
peitossa; ilta on jo warmaan pitkälle kulunut."

"Sitten on äitini jo tullut takaisin leipoma-
huoneesta, ja lopuksi on Kristuslapsikin jo war-
maan tullut meille, koska emme ole häntä täällä
tawanneet." Ja Leena alkoi kowin itkeä.

"Mä itke," lohduttaa Paulu ja koettaa pyyh-
kiä pois sisarensa kyhneitä, mutta hänellä rau-
kalla on itselläänkin itku lähempänä, kuin nauru;
"tyllä me vielä tulemme kotia. Jos nyt edes
tulisi joku ihminen, jotta voisimme häneltä kysyä,
missä päin mylly on."

Mutta kaikki on ympärillä niin pimeätä ja
tyhjinäistä. Puiden latwat häilyvät tuulen humis-
teissa ja lunta sataa lakkaamatta. Siinä seisoo
nyt kaikki pientä olentoa, useamman tunnin matkan
väässä kaikista ihmisasunnoista, ja kenties kau-
kana niistä teistäkin, joita ihmiset kulkewat, aivan
tyhjinäisinä ja turwattomina.

Pelkoa eivät he tunne, sillä sen on isoäiti heistä karkoittanut. Pimeys, metsä ja metsän elävät ovat sellaisia asioita, jotka he hyvin tuntevat, ja joita he rakastavat; mitä he sitten pelkäisivät? Mutta he ovat niin väsyneitä, niin vilussa, ja heidän on niin nälkä.

„Katsohan tuonne ylös, tuota firrasta tähteä,“ huudahti Leena äkkiä, „se loistaa ihan warmaan ikkunasta sisään sinne missä minä makaan. Isoäiti sanoi, että hyvät enkelit sytyttävät juuri tuon tähden aina ensin.“

„Niin, ja hän sanoi vielä, että tähdet ovat Jumalan silmiä,“ lisäsi Paulu. „Mutta katsohan, miten monta niitä tulee esille tuolta pilven raoista — hänellä liene enemmän kuin tuhannen silmää.“

Sanattomina ovat tähdet muistuttaneet noita esyneitä lapsukaisia kaikkivaltiaasta Jumalasta tuolla ylhäällä, hänestä, joka isänsilmillä näkee kaikki lapsensa. He laskevat lapsellisessa uskoissaan kätensä ristiin ja rukoilevat iltarukouksensa:

Nyt päättyi päivä armas
 Jö joutui eteemme;
 Waan, Herra Jeesus, rakas
 Min' ole turvamme!
 Uskoamme wahwista
 Ja suojaasasi meitä
 Waaroissa kätke, peitä,
 Suo lepo rauhaisa!

ja lisäsivät sitten sydämensä pohjasta: „Hyvä Sumala, rakas Jeesu, tule johdattamaan meitä kotia.“

On juhla-aatto; kellot soivat julistaen koko fristifunnalle: Kristus, Wapahtaja, on tullut. Metsäsfäfin on syvä hiljaisuus, lukemattomat tähdet loistavat mustansinisellä taimaalla, ja kova kylmyys vallitsee kaikkialla.

II.

Uudessa kylässä, metsän toisella puolella olevan, „Kuoppa“-nimisen ravintolan isännälle ei tämä päivä ollut mitään juhla-aatto, vielä vähemmin mitään pyhä. Isäntä ei mitenkään voinut viihtyä siinä hiljaisuudessa, mikä oli tullut hänen huoneensa, sittenkuin samassa kylässä olevan toisen, „Tähti“ nimisen, ravintolan isäntä oli alkanut tarjoilla paljon parempia ruokia, ja helpompaa olutta vieraillessa, sekä mielistellä heitä oikein hienotunteisesti. Ulovaastaan muutamia vuosia sitten pysähtyi kaikki matkustajat mieluummin „Kuopan“ isännän luo; siihen aikaan ei renki mitenkään kerinnyt yksinänsä toimittamaan hänelle kuuluvia töitä, ja senvuoksi olikin se isännälle hywin mieluista, kuin eräs köyhä vanhus, Pekka Noll, tarjoutui renkiä auttamaan ilman palkatta.

„Tahdotko antaa vanhukseksi vuoteen ja ruokaa, sekä silloin tällöin jonkun vanhan vaatteen, enempää minä en tarvitse,“ puheli Pekka Noll, „niin minä kernaasti tehen työtä, mikä jaksan; ja saanen kai olla sinun talossasi vielä sittinkin, kuin viimeiset hetkeni lähenewät, jotta en tarvitseisi kuolla taimas-alla.“

Pekka oli kelvollinen ja pohjastaan rehellinen mies, sen tiesi isäntä; ja hän ajatteli itsensä, että Pekan työstä lähtisi hänelle suurta hyötyä, ja yhden olennon ruoka sekä huone kyllä aina löytyisi hänen ravintolasjaan, — sentähden ei voinut mikään olla viisainta, kuin että hän ottaisi tuon turvattoman raukan huoneeseensa. Sitten hän ei tarvinut katua. Pekka teki paljon enemmän työtä, kuin hänen ikäiseltään voitiin odottaa; hän ei nukkunut paljoa, vaan oli aina ensimmäinen ja viimeinen jalkeilla; hänen uskollinen silmänsä katsoi isäntänsä parasta joka paikassa, siinäkin missä isäntä sen itse unhotti. Sellaisen rengin pitäisi jokinainen. Mutta hän ei voinut kuitenkään estää sitä, että koko talous meni päinmäntyä. Hän kyllä tiesi, mikä siihen oli syynä — mutta hänen wifansa ei se ollut. Isäntänsä laskei laskemistaan lukujaan, mutta aina ajattelematta Jumalan hymmeniä käskyjä; ja jota harvemmin ihmisiä tuli hänen luoksensa, sitä enemmän wettä siisälsiwät hänen juomatawaransa, ja sitä enemmän ne maksoivat. Hän ei enää antanut

mitään köyhille, ja palvelijoihinsa antoi hän waan wälttämättömmän, sillä kaikki hänen tefonsa ja toimensa tarvoittiwat waan säästämistä, kokoomista ja rikastumista. Ja fuitenkin ei isännällä ollut waimoa eikä lapsia, joita warten hän olisi jäästännyt; hänen ainoa tyttärensäkin oli naimisissa warakkaan miehen kanssa, joten sekään ei tarwinnut hänen rahojansa.

Tämä tällainen ahneus pahoitti wanhan Pekan mieltä, sillä hän olisi tahtonut, että ensiksi pitäisi koota sellaista tawaraa, jota ei koi eikä ruoste raiskaa.

„Hywä isäntä,“ janoi Pekka parempina hetkinä, „petollisesti koottu tawara ei ole pysyväistä. Sättäkää tuo wedellä sekoittaminen ja turhat lastut, ja rufoilkaamme ja tehkäämme työtä, sekä jättäkäämme kaikki muu Jumalan haltuun.“

Mutta isäntä heitti ilkeitä silmänsiitä renskiinsä; mitä hänen tarwitsi huolia siitä mitä herransa tefi. Ja muutenkin oli se isännälle tarpeeksi harmillista, että Pekan tarkka silmä tunkeutui sellaisiinkin paikkoihin, joita oikeastaan ei kenenkään ihmisen olisi tarwinnut nähdä.

Oh hä kiusallisemmaksi käwi elämä talosssa; isäntä ei nauttinut juuri paljon mitään, ja enempää ei saanut antaa muillensa. Että hänen täytyi maksaa palkan wäelleen vuoden lopulla, se oli hänestä kauheata; mutta jos hänen tämän lisäksi wielä täytyi heille antaa pienen joululahjan,

oli se suorastaan tehdä hänet hulluksi. Eihän hänellekään tukaan antanut. Pekalle ei hänen kylä tarwinnut maksaa mitään palkkaa; mutta wanhus olisi tarwinnut saada ylleen lämpimämmän nutun, ja isäntä oli jo kuullut puhuttavan, että oli synty ja häpeä antaa ukon juosta ympäri kylää kylmällä ilmalla niin ohuissa vaatteissa, ja että työmies kumminkin ansaitseisi saada tain palkkajensa. „Kuopan“ isäntä oli hyvin harmissaan sellaisista juoruista. Mikä tuo Pekka sitten oli oikeastaan? Harhaantunut moukka, josta elämässään ei olisi tullut niin mitään, ja jonka hän armosta ja sääliwäisyydestä oli ottanut huoneeseensa kuudentymmenen vuotijena! — — „Kuopan“ isäntä ei huomannut, että hän oli ottanut Pekan huoneeseensa woiton himosta, eikä armosta ja sääliwäisyydestä. —

Kuka oli tuo Pekka? Noll oli hänen nimensä, ja nolla hän olifin, se tahtoo sanoa, ihminen joka ei ole mitään, jolla ei ole mitään, joka ei ole minikään arwoinen, ja jolla ei ollut kotoa eikä koutua, jota hän olisi woinut kutsua omakseen, sanalla sanoen, hän oli nolla koto maailmassa. Mutta miten Pekasta oli tullut tuollainen tyhjyys? Hänellä oli ollut, kuten sanotaan, huono onni. Jos hänellä oli peltotilkku, joutui se tulwaweden alle; hänen lehmänsä sairastui ja kuoli, ja jos hän sai hyvän palveluspaikan, kuoli hänen isäntänsä; ja sen, minä hän oli ansainnut

ja jäästännyt nuorempina vuosinaan, tarwitsivat toiset ihmiset paremmin kuin hän itse. Mutta kaikista wastoinkäymisistä oli Pekka kumminkin pelastanut itselleen suuren aarteen: tyytyväisen mielen, hyvän omantunnon, iloisen luonteen ja sydämmen, täynnä luottamusta Sumalaan. Ja niin oli hän, huolimatta kaikesta köyhyydestään, paljon rikkaampi kuin „Kuopan“ isäntä, joka kutsui komean talon kontuineen ja peltoineen omakseen.

Ja tänäänkin, tuona toimottuna jouluaattona, oli hän paljon iloisempi isäntäänsä, joka kiufuteli rengillensä siitä, että tämä muka oli olewiinaan onnellinen, häntä härnätäkseen.

Hän alkoi haukkua ja sadatella häntä, ja waikka Pekka wastasi tavallisella kohteliaisuudellaan, oli ravintolan isäntä tuota pikaan kiihoittunut niin wihaiseksi, että oli wähällä lyödä wanhusta; ja samassa tilaisuudessa selwitti hän Pekalle, ettei hänellä nyt enää ollut työtä antaa hänelle, jonka wuoksi hän saisi lähteä pois hänen talostaan.

Kauhistuneena katsoi ukko kiufustuneeseen isäntään. „Herra, ette juinkaan tahdo tehdä siitä,“ huudahti hän. „Minä olen palwellut teitä niin monta vuotta, ja olen jo tullut wanhaksi ja heikoksi — ja tällaisena kylmänä talwiaikana ei tukaan aja koiraansakaan ulos,“ walitti Pekka, nostaten kätensä rukoilewasti isäntäänsä kohden.

„Sinun olisi jo aikaa pitänyt mennä täältä,

sinä wanha ulkokuullattu, joka niin usein olet minua pettänyt," kirkui isäntä; „ainoastaan armeijaisuudesta olen minä pitänyt sinua näin kauan!”

„Herra, minä en ole mitään kielastelia enkä teeskenteliä, ja milloinkaan en ole teitä pettänyt,” sanoi wanhus, „sen tiedätte itse parhain; minä olen liianfin rehellisesti sanonut totuuden. Mutta juokaa kumminkin minun olla tässä talossa, sillä tukaan ei minusta enää huoli huoneeseensa; minä tehen työtä, minä voin, kuten ennenkin! Sen Herran nimesä, joka tänään on syntynyt, älkää ajako minua ulos!”

Ryhneleet juoksivat alas wanhusen ryppöisille postille. Ravintolan isäntä tahtoi kuin tahtoiakin vähentää ruokawieraitaan. — Pekka oli tullut niin kömpelöksi kuin viime aikoina, lopuksi tuli hän kenties sairaaksi, ja silloin tähtyi häntä hoitaa kuolinhetkeensä saakka, — isäntä kääntyi pois hänestä ja sanoi kylmästi: „Sinulla on niin suuri luottamus Jumalaan; koeta nyt, jos tuo Kristuslapsi, josta aina puhut, voi auttaa sinua.”

Pekka Mollan siniset filmät salamoivat, mutta pian olivat ne jälleen entisellään, ja hän sanoi: „Älkä on kova vieras, ja tuolla ulkona on niin kylmä, niin kylmä!”

Tunti jälkeenpäin oli hän jo kaukana Uudesta-Hylästä; mitään kantamusta ei hänellä ollut. Eräs jääliwäinen piika oli pistänyt hänen

tasuunsa vähäisen pullon maitoa ja pienen voi-leivän, jota vanhus tuskin huomasi, sillä hän tahtoi rientää pois koto kylästä, sinne missä ei kukaan näkisi häntä, ettei saataisi jormin osoitella häntä, eikä ilkkua sentähden, että hän niin äkkiä oli ajettu pois palveluksestaan.

Mutta mihin voi hän sitten mennä, niin ettei häntä kukaan näkisi? Sitä hän ei mieti eikä välitä, vaan niin pian kuin jalat kantavat, rientää hän lähimpään metsään; siellä, puiden taakse, voi hän kätkeä itsensä, — sinnehän kätkeytyy peto-eläinkin, kuin se on haavoitettu, tai kuin se on saanut fuoliniskunsa. Pekka oli usein ennenkin ollut ilman palveluspaikkaa, mutta häpäisemällä ja haukkumajanoilla poisajaminen tapahtui hänelle tänäpäivänä ensimmäisen kerran iänsä, ja hän oli nyt seitsemänkymmenen neljän vuoden vanha.

Vanha Nolla raukka!

Kotvan aifaa kävelee hän eteenpäin metsässä, tietämättä minne hän meni. Hän oli huumauksissa, hykenemätön mitään ajattelsemaan. Wähitellen lewenee pimeys, kuulakkaina ajavat pilvet toisiansa taivaalla, puiden latvat humisevat hurjan vihurin niitä taivutellesja. Ja latvoista tulee se wähitellen alemmille oksille, viimein pensastoihin, ja kaikki wäaristywät wälewän käden woimasta. Kuivettuneet oksat ja lumi lentää ympäri, ja sattuivat vanhusten kasvoihin. Ne futistuwat kotoon, ja woimattomana sielultaan ja ruumiiltaan wai-

puu hän erään puun juureen odottamaan voimansa palautumista? Wihdoin tyhnytty ilma, pilwet aukenewat, ja lumiröppy alkaa tulla alas, ikäänkuin ihmiset, metsä ja kylä aijottaisiin lumella peittää. Befasta tuntuu, kuin saikfiwaltiaan käsi lepäisi hänen päällään, ja tahtoisi painaa häntä kuin matoa maahan. „Niin, se onfin oikein,“ ajattelee hän, „mitä onkaan minulla, vanhalla kelmottomalla, enää tekemistä täällä maailmassa; parempi on murtuneen ossan tawoin painautua maahan, jossa sitten lumi käärii minut walkealla waipallaan. — Kaunis walkea waippa; parempaa ei minulle tofi anneta maan päällä.“

Hän kyllä oli aina uneksinut kotikutoisesta paidasta, jonka hän saisi päällensä ruumisarkkuunsa, ja rehelliisistä ja funniaallisista hautajaisista kellosoitolla, wirrenweijuulla, rukouksella ja siunauksella — mutta sen ei pitänyt niin tapahtua. Täällä metsässä täytyy hänen kuolla, yksinäisenä ja ilman että mitään ystävällinen käsi sulki hänen silmänsä. — No niin, sen täytyy niin olla, ja siten se ehkä onfin parempi. Mitä hänellä on enää maailmassa tekemistä? Winkätähden hänen enää tarwitfi elää? Ei tukaan kaipaa häntä, kenelläkään ei ole mitään hyötyä hänestä, waan hän on kofonaan hyljätty ja halweksittu raukka.

Sa kuitenkin oli tuon halweksitun wanhuksen sydämeen kätetty niin paljon rakkautta, rauhaa,

iloa ja viisautta, mieläpä runollisuuttakin, josta parempi-osaiset olisivat häntä fidehtineet.

Mutta siitä ei hän lapsellisuudessaan tietänyt itsekkään, ja tänään taikkein vähimmin, sillä nyt tunsi hän vaan itsensä voimattomaksi ja keltomottomaksi, tyhjään raukeamaksi ruumiiltaan ja sielultaan. Silloin fuolema tavallijesti ei enää ole kaukana. Mutta hän tahtoi tuitentfin etsiä itsellensä turvallisemman paikan, niin ettei häntä heti tavattaisi, eikä tiellä kulkijain tarwitseisi häntä peljästyä; sentähden laahustaa hän hywemmälle metsään. — Mikään ei ole raskaampaa kuin kantaä järjettyä sydäntä.

Tässä tämän kuusen alla tahtoo hän lewätä. Hän ei jaksakaan mennä edemmäksi. Hywää yötä siis koko maailma, hywää yötä! Pekka Molla tahtoo nyt mennä lewolle.

„Saa,“ puhelee hän hiljaa itseksensä, „loppu on aivan samaa kuin alkufin. Paimenpoikana ollessani lepäsin usein paljaalla maalla, rengiksi tultuani oljilla talleissa, ja silloin kuin minulla oli oma talouteni, sain lewätä sängyssä kamariissa; sitten kuin kaikki menetin, tulivat oljet taas wuoteekseni, ja tänään — tässä lepään minä nyt jälleen paljaan taiwaan alla. Huu! miten kylmää on maa!“ Mutta Pekka uskalttaa tuitentfin vielä kerran katsahtaa mustan siniselle taiwaalle, missä tähdet wälkkyiwät sanomattomalla loistolla. Ne owat Sumalan filmiä — kuinka usein hän onkin

ajatellut sitä, ja aina on se tuntunut niin hywältä sydämmelle. Silmänräpäyksesi tunkeutuu hänen mieleensä ajatus: „Onkohan se Hänen, tähtien hallitsijan, mielestä oikein, että hänen nyt tähtyh tuolla tällä tavalla?“ Ja sitten hän ajattelee ettei hänessä itjessään ainakaan ole syhtä kaikkeen siihen, mitä tänään tapahtui, ja puolittain uhoitellen päättää hän: „Sumala on sen kuitenkin sal-
linut.“ Kumminkin tahtoo hän vielä koettaa — mutta ei, mitä se hyödyttää; hän on niin wäsy-
nyt, nyt tahtoo hän lewätä; hänen wanha ruu-
miinsa on sitä paitsi niin raskas, ettei hän enää jaksu sitä nostaa ylös, ja, oi, miten häntä pa-
leltaa — hän sulkee silmänsä, sillä hän ei tahdo enää katsella tähtiä tuolla ylhäällä.

III.

Kuuntele, mitä se on? Lasten ääntä, lasten itua.

„Mä nuku, Leena,“ kuuluu ihan selwästi, „isä on sanonut, että wanha Saara paleltui suo-
liaaksi sentähden, että hän istuessaan tiwellä nukkui siihen.“

Itkewä ääni wastasi: „Enhän minä nuku-
kaan.“

Sitten on kaikki hiljaa. Pekka on nostanut

päätänsä — mutta hän on warmaankin itse nukkunut ja uneksinut!

„Seena, sinä et saa nukkua!“ kuului taas.

„Voi, Paulu, minkätähden sinä rewit ja lyöt minua?“ vastattiin moittivasti.

„Sentähden, että sinun täytyy nousta ylös, tullaaksesi lämpimäksi.“

Nyt kuuluu kopjetta, aivan kuin lapsenjalat hyppisivät lumella. Pekka kuulustelee; jos hän ei olisi kuullut sanoja, uskoisi hän, että petoeläimet hiipivät puskissa. Mutta onko se mahdollista, että pieniä lapsia on näin myöhään metsässä? Kaikki kuolon-ajatukset ja voimattomuuskin on kadonnut Pekasta, hän nousee ylös ja menee sinne päin, mistä ääni kuului. Dikein! Täällä liikkuu kaksipientä olentoa. Niin, ne ovat lapsia, jotka harhailevat täällä, vaarassa paleltua tuollaaksi juuri jouluyönä!

Kuu paistaa firrkaasti. Myöskin lapset ovat huomanneet Pekan, mutta he eivät pelkää, vaan seisovat paikoillaan, ja Seena sanoo hiljaa:

„Kaijos, tuolla viimeinkin tulee Kristuslapsi.“

„Sehän on vaan vanha, köyhä mies,“ sanoo Paulu vakavasti.

„Mutta etkö sinä muista,“ kuiskaa Seena innokkaasti, „että isoäiti kertoi meille, kuinka hän wälistä ilmestyi kerjäläisenäkin, wälistä taas muuten köyhänä, ja joskus wanhanakin, joka oli tattaissut jalkansa, nähdäksensä jos lapset ovat

hyviä ja ystäväällisiä sellaisia kohta. Etkö sinä siitä tiedä?

Paulu myönnytteli; eihän asia voinut olla niinkään mahdotonta. Kristuslapsi voi kaikkea, hän kyllä voi näyttäneensä vanhalta mieheltäkin. Hän ottaa lakin päästään ja katsoo kysyvästi Pekkaan, samalla kuin Leena kumartelea niin hywin kuin hän voi tangistuneilla jäsenillään.

„Rakkaat lapsukaiseni,“ sanoo Pekka, mitä te täällä teette?

„Me etsimme Kristuksesta,“ vastaa Pauli, „ja tahdoimme rukouksella että hän tulisi meillemme.“

„Oletko sinä se?“ kysyy Leena hartaana.

„En,“ sanoo Pekka, „minä olen vaan hänen köyhä palvelijansa. Mutta hän on lähettänyt minut tänne etsimään teitä ja saattamaan teitä kotia.“

„Emme löytäneet tietä, muuten kyllä jo olisimme kotona. Mitä tulee vihaiseksi, kuin me niin kauan viivymme,“ huomautti Pauli.

Pikku Leena itkee, ja Pekka huomaa että lapset enää tuskin jaksavat pyyhä pyyhysissä väsymyksestä ja heikkoudesta. Hän tuntee olevansa jättiläisen voimainen, niin että hän kyllä jaksaa kantaa käsillään heidät molemmat. Ja hänellä on myöskin wirmokkeita heille, sillä nyt muistaa hän leivän ja maidon taskusjansa, ne, jotka armelias käsi oli sinne pistänyt jäähyväisiksi. Mai-to oli lämminnyt hänen ruumiinsa lämmöstä,

powitastusja kun oli. Ätkiä ottaa hän maito-
pullonsa esille, ja antaa lasten wuorotellen juoda
siitä — oi, miten hywää se teki! — sitten kaataa
hän woileipänsä maitoon ja antaa sen lapsille,
jotka olivat hywin nälkäisiä. Heidän syödessään
kyselee hän heidän nimeään ja kotiaan.

„Oletteko te Mooses-myllärin lapsia? Onko
se mahdollista?“ Pekka oli jo elänyt wanhaksi,
ja sillä ajalla usein nähnyt, kuinka ihmeelliset Su-
malan tiet ovat, mutta niin ihmeellisiltä, kuin
ne tänä iltana nähtiwät hänelle, ei hän ennen
ollut niitä nähnyt. Nämähän olivat rawintolan
isännän lapsenlapsia! Tähtyikö hänen sentähden
ajaa pois wanhan palwelijansa, että tämä pelas-
taiji hänen lapsenlapsensa metsään fuolemasta.
Sa pitikö hänen itsensä vielä pidentää wiheliäistä
elämäänsä, auttaaksensa kahta nuorta elämään?
Sa juuri tänään tunsi hän itsensä felwottomaksi
raufaksi, waan nyt hän jo toimittaa suurta ja
jaloa tefoa.

Riemu lainaa hänelle nuorukaisen woimat,
ja iloisesti ryhtyy hän pelastustyöhönsä. Leena
jo nukkuu hänen tukewalla käsiwarrellaan, waan
reippaasti astuu hän silti pitkin metsää, taluttaen
Paulua kädestä. Tie on pitkä, lunta on wahwas-
sa kaiffialla, ja ainoastaan waiwalla ja hiljalleen
pääsiwät he eteenpäin. Mutta kotiapäin mennään
fuitenkin, ja wallan toista tietä, kuin mitä lapset
fuksiwat. Paulu ei woi kyllin ihmetellä, että he

olivat kulkeneet jo niin kauaksi; hän pääättelee
 waan, että myllyn ei pitäisi enää olla kaukana;
 mutta lapset ovatkin olleet pois ja jo lähemmäs
 kaskitoista tuntia — sillä Pekka arvelee tuun
 asennoista, että kello on pian 9 illalla. Kuinka
 ovatkaan nuo kowannoniset vanhemmat viettäneet
 suurimman juhla-aattonsa tänä vuonna! Mies-
 rukka koettaa käydä joutuimmin lyhentääkseen myl-
 lärin perheen kauheita tuskia, mutta tie on pitkä
 ja waiwallinen hänenkin käydäkseen, ja sen li-
 säksi alkaa wierellään käywän pojan askeleet käydä
 yhä lyhemmiksi ja epätasaisemmiksi — pitkälle ei
 voi hän enää käydä, ja molempia lapsia kanta-
 maan ei ufon voimat riitä. Kenties olisi ollut
 wiisainta kääntyä ja koettaa saavuttaa lähempänä
 olewa lusuitalo. Sa miksi ei Pekka tehnyt niin?
 Warmaankin siitä syystä, että hän waiستomaisesti
 tiesi, miten kaimatuita nuo esyneet lapset olivat
 Moosesmäellä. — Mutta riittävätkö hänen wo-
 mansa myllylle asti? Eikö löydy jotakin metsä-
 wahdin asuntoa tahi hiilen polttajan mökkiä tässä
 awarassa metsässä, josta hän voisi saada apua?
 Ei, autio ja synkkä on se osa metsästä, ja Pekka
 on yksinänsä pakoitettu turwautumaan omaan
 voimaansa ja Jumalan apuun. „Kakas Herra
 Kristus,” rukoilee hän, käyden yhä eteenpäin,
 „ethän tuitenkaan ole valinnut minua tänäpäpä
 palwelijakseni, jättääkseni minua awuttomaksi lumen
 jekaan.“

Nyt pääsi hän metsän keskellä olevalle aukealle paitalle. Silloin luuli hän läpi puiden ojsain näkemänsä valkean häilyvän toisella puolella aukeutta. Olisikoahan se maan wirwatulta? Mutta nyt se taas näkyy, nyt katosi jälleen; wälistä on se ikäänkuin warjon takana, ja wälistä loistaa se firrkaammin. Ja tuolla wähän matkan päässä on toinen walkea, ja tuolla vielä yksi. Kenties ne ovat joulu-walkeita? Wirrittelewätköhän enkelit täällä metsän synkkydessäkin jouluhyntteliä puiden ojsille? Mutta nehän lähenewät, ja pian kuulee Pekka huutoja — ne ovat ihmisiä. Di, warmaan on se myllärin wäkeä, jotka etsiwät kadonneita lapsia. Ukkiä laskee hän unisen Leenan hangelle, asettaa molemmat kätensä ratin muotoisena suulleen ja huutaa, niin paljon kuin hänen hampaattomasta suustansa lähtee: „Tänne, tänne!“ Hänen huutonsa on kuultu, raikkaita huutoja kaituu wastaukseksi; walkeat alkawat nopeammin häilymään, ne tunteutuwat aukeamalle, jossa Pekka seisoo lasten kanssa, ja niiden mukana mustia warjoja; ne ovat ihmisiä, ja edellä kaikkien rientää eräs mies — nyt on tuo mies ehtinyt halki aukeaman, ja ilman soihdun- tai lyhdynwalottakin tuntewat lapset hänen.

„Isä, isä!“ huutaa Paulu, ja Leena jatkaa: „rakas isä!“

„Lapset, minun lapseni, sielläkö te olette,“ iloitsee mies, ja ottaa lapset käsiwarjilleen, painaa

heitä rintaansa vastaan, ja kuumia kyyneleitä putoilee heidän pienille kasvoilleen, niin että Paulu ja Leena kokonaan hämmästyvät, sillä he eivät ole milloinkaan nähneet isänsä itkemän.

Sitten kääntyy mylläri kumppaneidensa puoleen, jotka hengästyneinä olivat paikalle tulleet. „Ampukaa, ampukaa!“ huutaa hän heille.

„Ammuttiin useampia laukauksia se oli sormittu merkinanto, jos lapset löydettäisiin. Laukaukset toistetaan metsässä, väliin yhtäällä, väliin toisaalla, ja siitä päättäen täytyi olla paljon väkettä metsässä — nyt tietää jo tuo kauhulla odottava äitini, että lapsensa ovat löytyneet. Mutta ovatko kuolleina, vai elävinäkö? Kenties aivan vahingoittumattomina?

„Minun lapseni, missä te olette olleet, ja kuinka on Pekka joutunut tänne?“

Itkein — sillä nuo pienokaiset huomaavat nyt, että he taaskin ovat tehneet pahoin, eikä vaan vähän metsälle menneet, ja siellä wiipyneet tavallista kauemmin — kertoivat he nyt, miten he olivat menneet etsimään Kristuslasta, ja kuinka sitten oli tullut niin paljon lunta, etteivät he tiedäneet, missä he olivat; mutta Kristuslapsi oli viimein lähettänyt palvelijansa heidän luoksensa, joka olisi vienyt heidän kotia, ja että he olivat niin hirveästi väsyneitä.

Sa sitten kertoi Pekka, kuinka hän löysi lapset, ja että ne myöskin olivat hänen pelasta-

neet; waan sitä, että ravintolan isäntä oli hänet ajanut pois, ei Betta tahtonut sanoa, kun isäntä oli myllärin appi isä.

„Mutta tänään tulette te meille, Mooses-mäelle,“ sanoi mylläri, sydämellisesti pudistaen hänen kättään, „waimoni pitää itse saada kiittää teitä, ja sitä paitsi tarwitsee teidän lewätä meidän luonamme.“

Sa mylläri kertoi vielä, miten lapsia oli saimattu vasta puolipäivän aikaan; piika oli luullut heidän olevan äitinsä luona leipomahuoneessa; kuinka he sitten olivat etsineet läpi koko kylän, ja myllyhojakin oli tarkastettu; viimein huomattiin heidän jälkensä wiewän metsäänpäin, ja sitten oli niitä seurattu. Mutta kauhea lumipyry peitti pian jäljet, ja neuvottomina kääntyivät etsijät takaisin, hiljaisuudessa toivoen että lapset jo olisivat kotona. Waan kuin ei niitä ollut kotona, oli koko kylän wäki tullut lewottomaksi, ja sen sijaan että olisi kello kuudelta menty joulu-jumalanpalvelukseen, lähtivät kaikki miehet eri joukoissa tulisihduilla ja lyhdyillä varustettuina, metsään lapsia etsimään. Metsän lopulla yhthysivät he, ja sen joka lapset löhtäisi, tulisi ampumalla siitä ilmoittaa toisille. Pastori oli pitänyt ainoastaan lyhyen rukoushetken, johonka oli saapunut waan naisia ja lapsia, ja nyt odottaa hän lasten äidin kanssa tuolla metsän reunassa, missä kaikkien on määrä yhtyä; siellä

hulmuu a firfas nuotiotuli; fuuma juoma ja lämpimät peitteet odottawat siellä tafaisintulijoita — kunhan waan lapset löythyfivät.

Ja lapset owatfin löyhtyneet, ei fuolleina, eikä fairaina, ei edes wahingoittuneinafaan, waan wirfeinä, tuoreet ruusut poskilla ja fäihtywillä filmillä, ainoastaan polwet hiukan tangistuneina. Äiti huudahtaa iloſta, ja painaa pienofaisia rintaansa maſtaan, — waan sitten pimenee faiffi hänen filmiſjään, huolimatta leimuawasta walkeasta ja loiftawista tulifoihduiſta, ja hän waipuu puolekſi tunnottomana lumelle. Mutta pian on hän tointunut pahoinvoinniſtaan, ja sitten ei hän oikein tiedä, mitä hänen pitäiſi tehdä rakfaiſle pienofaiſilleen; hän kietoo heidät lämpimiin peitteiſiin, antaa heille ruokaa ja juomaa, ſekä itſee ſamalla tuſkaſta ja iloſta.

Lapset eiwät oikeaſtaan moi hymmärtää, minfätähden faiffi tuo tapahtuu. Leena ſanoofin awomielifeſti:

„Äiti, ſanoithan ſinä ettei Kriſtuſlapsi tuliſi meille, ja ſentähden lähdimme me häntä hakemaan, rufoillaſjemme häntä oikein. Onko hän ſenties tullut ſillä aikaſa kuin me olimme poiffa?“

„On, piſku enkelini“, riemuitſee äiti, „hän on jo tullut, ja wartoo nyt teitä kotona.“

Silloin ſanoo Paulu harmiſjaan: „Sitten meidän ei ollenkaan oliſi tarwinnut käydä niin kauakſi. Mutta nyt meidän pitää fiiruhtaa, ettei

hänen tarvitse turhaan odottaa," lisäsi hän lehoittavasti.

Heillä on vielä pitkä matka kotia. Waan ilo antaa fululle wauhtia, woimalliset kädet kantawat nyt lapsia, ja mylläri itse taluttaa wanhaa Pekkaa. Kuitenkin on jo ehtinyt tulla puolihö, ennenkuin he saapuvat kotia. Joka ikkunasta loistaa waloa — kuka olisikaan woinut mennä lewolle nyt, kuin kaikki miehet olivat niin jaloa metsänriistaa hakemassa? Kukaan ei ollut syhtytännyt joulukuusta, sillä kenpä nyt olisi woinut antaa lastensa iloita, kuin myllärin wäki juuri suurimassa tuskassa ja lewottomuudessa etsi kadonneita lapsiaan? Ja wihdoin on tullut fiksi myöhäinen, että jokainen tarvitsee jo lepoa. Pastori janoi sentähden, että aikaisin, kello kuudelta, seuraavana aamuna, yhdyttäisiin aamurukoukseen kirkossa, ja siellä yhteisesti kiitettäisiin Kristuslasta, joka on hädässä auttajamme; ja sitten wasta syhtyttäköön jokainen joulukuusensa, sekä jatkoon lahjansa. Sydämmellisellä: „Sywää nötä“ erisivät Moosesmäkeläiset.

Parin tunnin ajan owat lumihiuteet jälleen laskamatta putoilleet maahan paksuina haahtuwina. Mutta pudotkoon waan, nuo walkeat wiljat; ne eiwät enää walmista kääriliinoja, joilla he woisivat kietoa ja haudata yhtä wanhusta ja kahta lasta sywälle metsän sydämeen; nyt ne waan tulewat peittämään maata juhlapukimeen, kunnes

Kristuslapsi tulee loistosjanja, ja mihin hän waan tulee, siellä walaisee hän kodin ja sydämen.

Myöskin myllylle oli hän tullut, ja oli yön kuluesja haastanut monta hiljaista ja tuitenkin wafawaa janaa mylläriwäen kansja, ja nämät hänen janansa ovat olleet siemeniä, jotka ovat langenneet hywään maahan, sekä tuottawat vielä terran jalon hedelmän. Ja wanhan Betan luotfin, joka tänä yönä saa lewätä pehmeällä wuoteella, sängyssä, tuli Kristuslapsi ja sanoi: „Olet sanonut, että sinä olet minun palwelijani. Tahdotko myöskin olla minun uskollinen palwelijani, niin ruofi täällä minun lampaitani.“

Ja Betta wastasi khyneften wieriesjä alas hänen rypphiille postillensa: „Herra, sinä tutkit ja tiedät kaikki, sinä tiedät, että minä sinua rakastan.“

Paulu ja Leena taas enesfiwat purpuran kultaamasta Kristuslapsesta, jota he etsiwät, ja joka nyt tulee ihan warmaan heidänkin luotfensa.

Mahtoikohan hän käydä myöskin rawintolan isännän huoneessa? Owet ja ikkunat ovat tarfoin suljetut niin ettei mitään woi nähdä. Mutta siellä puisten ikkunaluukkujen takana löytyy särjetty sydän, jonka repeämistä loistaa heikkoa waloa. Kufaties on tuo lempeä Kristuslapsi muistanut, „Ruoppa“ rawintolan synkkämielistä isäntääkin?

IV.

Kymmenen vuotta on kulunut; mylly käy futen ennenfin säännöllisesti, pieni puro lirisee iloisena laafiossa, ja puut seisovat kauniissa mihreässä asuissaan — sillä nyt on helluntai-juhla, hywin myöhäinen helluntai, ja fewät on fulusaan ehtinyt jo hywin kauaksi maaseuduillefin. Pausalusta on näiden vuosien fulessa warttunut roterwa nuorukainen, ja Leena on, niinkuin puhseawa ruusun nuppu, kehittyessä neitojeksi. Vielä löytyy wiisi pienempääfin lasta, jotka tekewät elämän myllyllä wilkkaaksi, ja kaifilla heillä on ollut sama „lapsenpiika,” futen mylläxin waimo nauraen janoo, ja tuon „lapsenpiian” nimi on Pekka Noll. Niin, Pekka on pyhähtynyt myllylle; mylläxinwäki eiwät tahtoneet häätä maailmalle lastensa pelastajaa, ja hän — hän on aiwan mielellään pyhähtynyt heidän luoksensa. Koko elämässään ei hänellä ole ollut jellaista kotia, kuin myllyllä. Ei tahdottu määrätä mitään wafituiista työtä hänelle, waan hän jaiji tehdä mitä haluaiji, ja auttaa siellä missä woiji, sanottiin hänelle, ja hän on tehnyt paljon enemmän, kuin häneltä toiwottiinkaan. Pian ihmetteli mylläxinwäki, kuinka he ennen ollenkaan owat tulleet toimeen ilman Pekkaa. Kaikesja koettaa hän hyödyttää sitä taloa, joka on tullut hänen kodikseen

wanhoilla päiwillään, ja tuntuu siltä kuin olisi siunaus tullut taloon hänen kanssansa.

Mutta mitä tekee hän sitten kaiken päiwää? Seuratkaamme häntä tavallisessa jokapäiväisessä elämässään.

Hyvin aikaisin aamulla nousee hän ylös, sillä wanhus ei pidä paljosta nukkumisesta. Oikealla ajallaan herättää hän kunfin palvelijan; päivän työt tulevat waan silloin valmiiksi, kuin ne aljetaan oikealla ajalla, ja aamuhetket ovat kullan arvoisia. Sitten tähtyy hänen panna wähän uusia olfia tallinkatolle, ainoastaan pari kourallista, pienen lämen peitteeksi, — mutta jos ei sitä ajallaan peitetä, on sitä sitten waikempi forjata. Myllärin waimo walittaa, että on ilmehtynyt paljon rottia taloon — ja Pekka on heti valmis häwittämään nuo pienet pahantekijät. Puutarhasa olisi hedelmäpuita ympärättävä, se tahtoo janoa: olisi kiinnitettävä tuoreita oksia kuivien sijalle, haitalliset kasvit pois nyhhdettävät, ja uusia sijaan kylvettävä; sitten löythy hernepallojen noukkimisesta, hunajan ottamisesta mehiläispeleistä, kuivalla ja helteisellä ilmalla tukkain ja kasvien kastelemisesta puutarhasa. Myllärin waimon ruffikin on mennyt rikki, mutta pian sen Pekka kuntoon laittaa, ja jos piijoilla tai renkipojilla on fuumetauti, eli ovat loukanneet jalkansa, y. m. s., kehuwat he pitkin kylää, kuinka Pekka on heitä helläwarojen hoitanut, ja heidät parantanut.

Mutta kaiski tuo oikeastaan on vaan wä-
häinen osa siitä mitä Pekka tekee; hänen erityi-
nen ja rakkain työnsä, jota mie häneltä suurim-
man ajan, on olla „lapsenpiifana.“ On oikein
erinomaista, miten pienimmät ja tuhminmatkin
lapset tietävät, kuka heitä rakastaa ja walwoo-
heidän parastansa. Kaiski mylläriin lapset riip-
puvat kiinni Pekassa kuin takkiaiset, ja mylläri-
waimo sanoi: „jos ei olisi niin paljoa työtä, ja
saisi olla iloinen siitä, ettei lapset telmisi jalwoissa,
niin wormaantfin tuohon äijään kompastuisi.“
Paulusta ja Leenasta ei kukaan saa mitään pu-
hua, sillä ne owat wanhuksen lempilapsia, joittenka
opettaja, satujen kertoja, ystävä, leikkikumppani,
ja kaiski kaikissa hän on. Hän leikkii heidän
kanssaan, laittaa heille puuhewosia ja nukkeja,
uitelee heille pieniä kaarnalaimoja pitkin puroa;
„wanhus leikkii niin kernaasti itselin, kuin lapsi,“
wakuuttaa mylläri, ja senwuoksi osaakin hän kaiski
leikit. Mutta hän myöskin opettaa heidät tunte-
maan kasveja ja luontoa, ei niiden tieteellisillä
nimillä, vaan hän selittää heille niiden ominai-
suuksia, ja opettaa niitä käyttämään. Minkätäh-
den laulaa käki „kukkuu“? Miksi se ei wiihdy
muiden lintujen kanssa? Mitä tehdään pihalla,
jota kuusipuista saadaan? Minkätähden paju-
pensaisja on ennen muita kukan nappuja, ja
minkätähden niitä kutsutaan pajukissoiksi? Min-
kätähden hämähäkit syöwät kärpäsiä? Miksi ei

Beffa anna lasten syödä walmofukfia? Mitfi ei woifukisfa löhdy oikeata woita? Minkätähden ei wasifalla ole sarwia? Kaikkiin näihin kysymyksiin osaa Beffa wastata. Ja jos hän on tilaisuudessa päästä mefsään kuljettamaan tuon pienofaislauman kansfa, silloin wasta on hän oikein onnellinen, — hänellä on lapsen sydän miehen rinnassa.

Mutta wielä onnellisempi on wanhus silloin, kuin hän saa olla Kristuksen palwelija ja puhella Herrastansa pienofaistensa kansfa, kertoen heille kauniita kertomuksia raamatustansa. Silloin säihky hänen silmänsä ilosta, silloin on hän oikein launopuhelias, ja hänen puheensa niin innokas — siitä suu puhuu, mitä sydän ajattelee.

Beffa Kollalla on nyt huone, jonka hän saa kutsua omakseen, ja lapset ovat sen wuoranneet kauniilla kumapapereilla, enimmästään puupiirroksilla, jotka ovat nuppineuloilla seinään kiinnitettyt; se näyttää isolta kumafirjalta, jota wanhus ja nuoret eivät koskaan saa tarpeekseen ihailtua. Paras kaifista niistä tauluista on Befan mielestä se, joka kumaa Kristuksen syntymää. Wapahtaja lepää siinä heinäin ja olkien päällä furjassa hewostallissa, äitinsä Maaria ja isänsä Joosef polwistuneina rukoilemaan hänen wieresjäsnsä; wähan taampana on joukko lapsia jotka tuovat fukfia tuolle rakastettawalle pienofaiselle, poikia, jotka terwehtiwät häntä rummuilla; lintuja lentelee iloifina hänen yläpuolellaan, ja si-

multa tarkastelee muuli hymällä totisuudella kaifkea tätä; sekä ylinnä kaikkien on joukko enkeleitä, jotta riemuissaan weisaawat hänelle ylistystä, jopa yffi on uteliaisuudesta tunkeutunut aivan lähelle, tarkoin nähdäkseenä tuon taivaallisen lapsen, joka on tähdellä kaunistettu.

Tämä on Pekan lempikuwa. Taivaan ja maan Herra lepää siinä tallissa, ja siellä oli Pekkan parhaamman osan elämästään lewännyt. Kuin lapset tulevat katselemaan tätä kuwa, on silloin Pekalle mieluista opettaa heitä tuntemaan ja rakastamaan Kristuslasta. Ja kenties hän onnistuufin siinä toimessaan.

Koko ikänsä on Pekka ollut terve, waan nyt viime ajoilla on hän tullut heikoksi, niin että ei enää woi jättää jänkyä. Mylläri päästelee että se nyt on lopuntekoa. Näinä päiwinä on paljon rakkautta tulwinut wanhuksen pieneen huoneeseen, niin että hänen on tähtynyt sitä poistkin torjua. „Ei niin paljoa minulle,“ sanoo hän, „minä en enää tarwitse mitään; — minäkätähden te walwotte minun luonani öillä? Teidän tarwitsee lewätä, rakkaani.“

Mutta Paulu ja Beena owat pyytäneet saada olla wanhan ystäwänsä luona, niin kauan kuin heillä wielä on siihen tilaisuutta. Helluntai-aattona oliwat he kaikin olleet hänen wuoleensa wieresjä, myllärinwäki sekä rawintolan isäntä, joka jo kymmenen vuotta sitten oli katunut sitä, että hän

oli ollut Pekkaa kohtaamassa, ja jota vielä tänäänkin pyysi: „älä ole enää minulle vihainen.“ Pekka vastasi: „Minä en ole maanpäälläkään ajatellut mitään sellaista, ja tulen varmaankin taivaassa muistamaan ainoastaan rakkauttanne ja hyvyttänne.“ Tänään on helluntai-aamu. Leena hiipii hiljaa vanhuksen kamariin, ja huomaa hänen olevan hereillään, mutta Paulin, hänen hoitajansa, nukkuvan. Pekka varoittaa: „Hiljaa, hiljaa, hän on niin väsynyt.“ Mutta Paulu herää kuitenkin ja peljästyhkövästi, kuin hän näkee auringon olevan jo korkealla. „Woi, minä olen nukkunut waikka ei olisi pitänyt,“ sanoo hän.

„Jos olisin jotain tarvinnut, olisin kyllä sinut herättänyt,“ lohduttaa Pekka. „Mutta awaantakaa selälleen, kellot alkavat pian soida, ja minä tahdon niin mielelläni kuunnella sitä; se tuntuu minusta kuin olisi ilma täynnä autuaallista juloutta, varsinkin näin helluntai-aamuna.“ Leenan ja Paulun mielestä soivat kellot tänään wallan toisin kuin muulloin.

„Lapsen, lähtekää nyt kirkkoon,“ kehoittaa Pekka.

Waan kumpikaan ei haluaa lähteä; myöskin mylläriin waimo, jota juuri tuli sisään, tuumaa että he mieluummin jäävät vanhuksen luo; Pekka sanoo myöntyvästi: „Rouvaa täytyy totella; mutta minusta tuntuu niin ikävältä, että te mi-

nun tähteni luowutte kaikesta." — "Minä luulen," sanoo myllärin waimo miehellensä, "että hän mitä filmänräpäys hywänsä woi nukkua wiimeiseen uneensa, ja se olisi kauheata, jos ei ketään olisi silloin hänen luonaan; hän on tullut niin heikoksiin, mutta ystäväallinen hän on, ja niin täydessä sielun voimissa, jommoista ei monesta saa nähdä."

Sumalanpalweluksen aikana ei Pekka paljoa puhunut, ainoastaan, kuin Leena itki, sanoi hän: "Koeta elää niin, rakas lapseni, että sinä aina itkijit rakkauden tynneleitä, eikä milloinkaan pahan omantunnon tynneleitä." Paululle sanoi hän: "Muistatko vielä, kuinka sinä etjit Kristuslasta? Mä unhotan tehdä niin koko elämäsi ajan."

Kun kyläläiset tulivat firkoista, olisi Pekalla tarwinnut olla hymmenen kättä ehtiäkseen terveh-tiä kaikkia, ja kaksitoista kättä, ottaaksensa was-taan kaikkia niitä lahjoja, joita hänelle tuotiin. Lapset olivat poimineet kakkia hänelle, ravintolan isäntä toi pienen pullon wanhaa hywää wiiniä hänelle, ja talon piika toi hänelle kauniin kukan Kristusken ylösnousemisesta. Hän kumarteli ystäväallisesti kaikille, kiittelee heitä, ja halusi jitten saada lewätä. Ainoastaan kukat otti hän wapi-semaan käteensä, ja autuaallinen hymy kaswoissa sulki hän filmänsä.

Yksi toisensa perässä, hiipiwät kaikki hiljaa ulos, ainoastaan Paulu ja Leena jäiwät järeille.

Ei mitään ääntä kuulunut ympäristöllä; lapset leikkivät hywin hiljaa, ja ilman melua toimittivat palvelijatkin tehtäviänsä; myllyn ratas myöskin lepäsi tänään, ja eläimetkin pyssyttelivät hiljaisina. Ei ollenkaan näyttänyt siltä, kuin olisi se köyhä ja armoton palvelija, joka valmistautui viimeiselle matkalleen taimaaseen, vaan kuin jos se olisi ollut joku ylimys, joka teki sitä. — Mutta kuka on ylimys, sen alhainen viimeisellä hetkellään?

Beffa nukkui lauvan; jotkut luulivat, että hän ei enää heräisikään. Mutta illemmällä awasi hän äkkiä silmänsä ja sanoi: „Aurinko, aurinko,“ ja osoitti aukkunaan. Hänet nostettiin ylös, niin että hän vielä kerran sai nähdä auringon, joka juuri oli laskeutumisillaan näköpiirin taa. Ohjailemman waipui se, ja viimein näkyi vaan sen rusto, joka enää walaisi maailmaa. „Aurinko,“ toisti wanhus vielä kerran, sitten katsoi hän pitkään Leenaan, juuri kuin hän tahtoisi häneltä jotakin; wihdoin kuishtasi hän: „Se aurinko, joka ei milloinkaan alene.“ — Leena ymmärsi hänet ja sanoi kuuluvalla äänellä:

Taimaasen kuin tulemme,
Siell' loisto werraton!
Ei aurinkoinen wertaa sen
Luo ihmis-elohon. —

Se aurinko, mi ei alene,
Waan ikuisesti walaisee —
On Herra Sebaot!

Silloin peittyi aurinko kokonaan. Pekka oikasi itseään sekä henkäsi syvään ja pitkään — ja Paulun käsivarjilla lepäsi maan maalliset jäännökset tuosta niin ylönkatsojasta palvelijasta. — — —

Pekan hautajaiset olivat kuin rakastetun iso-isän hautajaiset. Luonnossa kufki vielä maan harvoja kufkia, mutta lasten kädet olivat poimineet nekin kaikki, ja runsaasti kaunistaneet niillä hänen arkkunsa. Paulu ja Leena olivat ympäröinneet kirstun tuusen offista valmistetulla köynnöksellä; siten yhdistyivät helluntain kufat ja joulun wihreys wanhuksen arfulla, jonka elämässä nuo molemmat juhlat olivat niin suuresta merkityksestä. Pastori puhui haudalla niitten sanain johdosta, jotta Herra sanoi hywälle palvelijalleen: „O sinä hyvä ja uskollinen palvelija; wähän päälle olit sinä uskollinen, sentähden minä panen sinun paljon päälle.“

Siljaisina ja liikutettuina meni myllärinwäki kotia. Rauan aikaa jälkeinpäin tuntui tyhjyyttä kaikkialla, ja he eivät itseään woineet käsittää, kuinka Pekka Nollan kadottaminen woi jättää sellaisen tyhjyyden tunteen. Mutta kukaan

ei ole paljas nolla elämässään, jolla on puhdas
rakkaus sydämessään, ja osaa sitä käyttää — ja
„maailma, jossa waan on rakkautta, on niin
ihana,“ sanoi Betta vielä viimeisinä päivinä.



